

LIVADIĆ

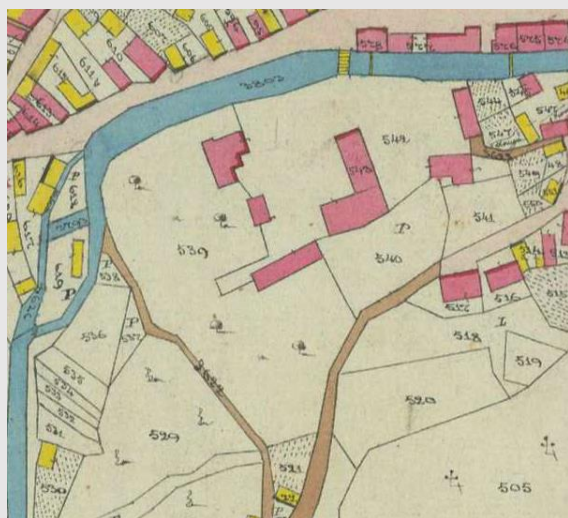
---

1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Zagrebačka
Grad/općina	Grad Samobor
Naselje	Samobor
Katastarski podaci	k.č. br. 3024, 3025, 3021/1, 3021/2, 3022, 3023/2, 3026, 3027, 3028 i 3029, k.o. Samobor.
Naziv	Dvorac Livadić
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Zagrebu
Glavna datacija	18. i 19. stoljeće
Naručitelj	obitelj Kralić, Franjo pl. Tisztpataky, Hinko pl. Francisci
Vlasništvo	Grad Samobor
Pravni status	Z-1721
Namjena	Muzej Grada Samobora

Povijesni katastar iz 1862. godine, zona zaštite na DOF podlozi

2. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Riječ je o kompleksu smještenom u središtu Samobora, u blizini središnjeg gradskog trga, uz južnu stranu korita Gradne. Sastoji se od dvokrilnog dvorca s pomoćnom zgradom „za posluhu“ i perivoja koji prema sjeveru prerasta u šumu te nekadašnje gospodarske zone koja danas ima razne funkcije, a čini je pet povijesnih gospodarskih zgrada i tri recentno podignute zgrade. Kompleksu se pristupa drvenim mostom preko Gradne iz Livadićeve ulice kao i šetnicom koja se pruža duž potoka iz smjera Vugrinščaka te se spaja s perivojem dvorca.

2.1. DVORAC

Jednokatni dvorac sastoji se od dva krila s malenim tornjem na njihovom unutarnjem spoju koji dominira visinom i formom krovništva iz čega proizlazi slikovitost cjeline. Naime, dva su krila zaključena dvostrešnim krovovima, a toranj piramidalnom kapom pa glavno pročelje čine tri sekcije – zabatno zaključeno pročelje sjevernog krila s portalom, toranj i uzdužno pročelje krila koje se pruža u suprotnom smjeru. Prostor je ustrojen na tradicionalan način amfiladnim nizovima prostorija i uzdužnim hodnikom - komunikacijskom jezgrom koja je vezana za stubište koje je smješteno unutar tornja kao i ulaznu vežu

koja se nalazi unutar sjevernog krila. Sve prostorije prizemlja zaključuju križni svodovi, dok su reprezentativne prostorije kata završene koritastim svodovima s profiliranim dekorativnim medaljonima. Nad hodnikom katne etaže nižu se češki svodovi.

Pročeljni plašt dvorca artikuliran je ujednačenim ritmom pravokutnih prozorskih otvora prizemlja i kata, čija je reprezentativnost naglašena formatom i nešto bogatijom arhitektonskom plastikom u vidu prozorskih klupčica i nadstrešnica. Na zabatnom istočnom pročelju je polukružno zaključeni kameni portal i grb obitelji Francisci s godinom 1883. (kada ova obitelj kupuje dvorac), dok je na sjevernom pročelju balkon sa željeznom ogradom, dodan u okviru velikog zahvata koji ista obitelj poduzima potkraj 19. stoljeća. Duž stražnjeg zapadnog pročelja, u prizemnoj zoni, nižu se potpornji stupovi koji su također prigradeni u 19. stoljeću kako bi se zgrada konstruktivno učvrstila.

Posebnu vrijednost dvorca čini očuvano interijersko uređenje. Riječ je o keramitnim pločicama hodnika obiju etaža i odmorišnih podesta drvenog stubišta, hrastovih parketa u prostorijama kata, vratnoj stolariji, bogato oblikovanim kaminima u mramoru, svodnim štuko dekoracijama, kaljevim pećima i ugradbenim drvenim ormarima i zidnim oslicima (Marko Antonini, 1895.).

2.2 GOSPODARSKE ZGRADE

U produžetku dvorca, s njegove južne strane nalazi se malena katnica pravokutne forme s dvostrešnim krovom, tzv. „kuća za posluhu“, koja danas ima muzejsku funkciju s etno zbirkom. Jednostavne je vanjštine, glatko obrađenih pročeljih ploha raščlanjenih pravokutnim prozorima jednostavne plastike u vidu glatkih okvira. Glavni ulaz je polukružno zaključen.

U središtu imanja, nasuprot drvenog mosta kojim se pristupa imanju, nalazi se najveća gospodarska zgrada koja je bila u funkciji staje i spremišta, a danas je poznata pod nazivom „Lavica“. Riječ je o jednokrilnoj katnici dvostrešnog krovišta koja ima dominantno glavno krilo smjera protezanja sjever – jug, zabatnim pročeljem orijentirano prema ulazu na imanje. U prizemlju je očuvan trobrodni prostorni koncept sa križno bačvastim svodovima što ovoj građevini pridaje arhitektonsku vrijednost. Pročelja su rastvorena pravokutnim prozorima u prizemnoj i katnoj zoni. Iako su obnavljana neprimjerenim materijalima, osnovna artikulacija i oblikovni elementi su očuvani. Zgrada ima hotelsku namjenu od 1906. godine.

Stambeno-gospodarska katnica izduljene pravokutne forme i dvostrešnog krovišta nalazi se u zapadnom dijelu imanja, duž njegove južne granice, na povišenoj koti u odnosu na dvorac. Prizemlje je služilo u gospodarske svrhe, dok je kat imao stambenu funkciju. Njeno glavno sjeverno pročelje ima razdijelnim vijencem odijeljenu prizemnu zonu s baroknim polueliptoidnim portalom od katne gdje se nižu

pravokutni prozori. Rustičnom je žbukom naglašena gospodarska funkcija prizemlja, dok je katna zona obrađena glatkom žbukom. Njena je vrijednost visoka ambijentalna. Recentno je kvalitetno obnovljena. Stambena katnica zaključena dvostrešnim krovom nalazi se u istočnom dijelu imanja, duž njegove južne granice. Pročelja su artikulirana pravokutnim prozorima u katnoj zoni, dok je prizemna zona recentno doživjela izmjene. Očuvana arhitektonska plastika historicističke je provenijencije. Njena vrijednost je ambijentalna.

U istočnom dijelu imanja, duž istočnoga ruba, smještena je povijesna gospodarska prizemnica koja je od izvornih obilježja očuvala samo volumen. Potrebno je obnoviti primjerenim materijalima (žbuke, boje, stolarija) što bi doprinijelo njenoj ambijentalnoj vrijednosti.

2.3. KRAJOLIK

Perivoj pejzažnog karaktera, uređen potkraj 19. stoljeća, okružuje dvorac. Osnovna koncepcija je do danas očuvana uz nekolicinu stabala, dok većina biljnog fonda ipak potječe iz novijeg razdoblja. Spaja se sa šetnicom koja duž Gradnje vodi prema Vugrinščaku predstavljajući za Samobor ugodnu zelenu zonu koja u kombinaciji s vodom čini prostor iznimnih ambijentalnih kvaliteta.

3. STANJE

Dvorac je u dobrom stanju konstruktivno i interijerski. Tijekom posljednjih deset godina zidovi prizemlja sanirani su od vlage, obnovljeno je krovšte i izvedena je drenaža. Pročelja s visoko očuvanim povijesnim slojevima žbuke i svim pripadajućim dekorativnim arhitektonskim elementima potrebno je obnoviti u skladu s konzervatorskim smjernicama.

4. VALORIZACIJA

Dvorac Livadić primjer je visoko očuvane rezidencijalne barokne izgradnje sjeverozapadne Hrvatske, koja predstavlja svjedočanstvo o načinu i kulturi života plemstva tijekom proteklih stoljeća na ovom prostoru. Osim stilskih i tipoloških arhitektonskih obilježja karakterističnih za izgradnju 18. stoljeća, dvorac baštini interijersku opremu iz vremena izgradnje kao i iz vremena velike obnove s kraja 19. stoljeća što mu priskrbljuje visoke arhitektonske i umjetničke vrijednosti te zauzima značajno mjesto u pregledu dvoraca sjeverozapadne Hrvatske.

Njegovom značaju i povijesnoj vrijednosti doprinosi činjenica da je bio u vlasništvu velikog skladatelja i ilirca Ferde Livadića po kojem i danas nosi naziv. Bio je mjesto okupljanja umjetničke, kulturne i političke elite u vrijeme Hrvatskog narodnog preporoda tijekom prve polovice 19. stoljeća.

Dvorac je izgrađen na imanju karakteristične organizacije i načina funkcioniranja gdje se spajaju život i gospodarenje o čemu svjedoče brojne gospodarske zgrade od kojih su neke do danas vrlo dobro očuvane i u funkciji. Perivojem, koji se uređuje potkraj 19. stoljeća u duhu filozofije toga vremena, dvorcu se naglašava reprezentativni karakter. Okružen travnjacima i grupama visokih stabala, skladnim volumenom i blizinom rječice Gradne predstavlja slikovit ambijent i karakterističan samoborski prizor.

5. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I PRIPADAJUĆIH DIJELOVA KOMPLEKSA

Dvorac, k.č. 3027, k.o. Samobor – stupanj zaštite: D1

Dvorac se s obzirom na visoku arhitektonsku i umjetničku vrijednost obnavlja primjenom konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme (prozorska i vratna stolarija, zidni oslici, svodne i stropne štuko dekoracije, kaljeve peći, drveni podovi i stube, keramične podne pločice itd.).

Gospodarske zgrade, k.č. 3028, 3025/1, k.o. Samobor – stupanj zaštite: G1

Gospodarsku zgradu (kuća za posluđu), hotel „Lavica“, stambeno gospodarska zgrada) potrebno je obnoviti primjenom konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije pročelja, prostornog ustroja i konstruktivnih elemenata. Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije.

Gospodarske zgrade, k.č. 3029, 3022, 3021/1, k.o. Samobor – stupanj zaštite: G2

Gospodarske zgrade potrebno je obnoviti primjenom konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena i artikulacije pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene.

Krajolik, k.č. 3026/1, k.o. Samobor – stupanj zaštite: K2, ostalo K3

Perivoj uokolo dvorca štiti se u smislu očuvanja ili rekonstrukcije matrice s mogućim uvođenjem novog biljnog fonda, opreme, skulptura i sl. Sve ostale čestice unutar obuhvata zaštite uredit će se u skladu s ambijentalnim vrijednostima i identitetskim obilježjima krajolika.

Recentna izgradnja, k.č. 3025/1, 3021/1, k.o. Samobor – stupanj zaštite: R1

Valorizaciju i smjernice donosi nadležni Konzervatorski odjel.

DVORAC

- D1 Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

GOSPODARSKE ZGRADE

- G1 Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije pročelja, prostornog ustroja i konstruktivnih elemenata. Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Sve se izvodi u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je potrebno provesti.
- G2 Primjena konzervatorskih metoda (sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena te artikulacije i oblikovanja pročelja. Unutarnji prostor je moguće prilagoditi potrebama nove namjene. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

PERIVOJ

- K2 Očuvanje ili rekonstrukcija matrice s mogućim uvođenjem novog biljnog fonda i opreme. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju studije perivoja koju je prethodno potrebno izraditi.
- K3 Očuvanje zelene zone ili parterno uređenje bez nove izgradnje, sve usklađeno s karakterom prostora (prema konzervatorskim smjericama nadležnog konzervatorskog odjela).

RECENTNA IZGRADNJA

- R1 Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

6. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA

Somek, P., Feletar, D.: Važniji objekti graditeljske baštine grada Samobora (od romanike do kasne secesije), Samobor – zemljopisno povijesna monografija, Meridijani, Samobor, 2011.

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.

Konzervatorska studija, Samobor – detaljni plan uređenja dijela središta grada, Konzervatorski odjel u Zagrebu, Zagreb 1998., grupa autora.